

Miljødirektoratet
Att: Kari Kjørnigsen
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Nye Sulitjelma Gruver AS - Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven. Fiskeridirektoratets uttalelse.

Fiskeridirektoratet region Nordland viser til oversendelse fra Miljødirektoratet av 17.06.2021 med høring av søknad om tillatelse til virksomhet i Sulitjelma i Fauske kommune.

Fiskeridirektoratets ansvar og medvirkning

Fiskeridirektoratet er myndighetenes rådgivende og utøvende organ innen fiskeri- og havbruksforvaltning i Norge. Vår oppgave når det gjelder arealforvaltning er å sikre eksistens og utviklingsmuligheter for marine næringer – fiskeri og akvakultur – herunder å ta vare på marint biologisk mangfold. Dette oppnås best ved å tilstrebe en balansert og bærekraftig utnyttelse av kystsonen.

Formål og planstatus

Nye Sulitjelma Gruver AS søker om tillatelse til utslipp fra produksjon av inntil 30.000 tonn kobber- og sinkkonsentrat pr år fra underjordisk gruvedrift. Mengden avgangsmasser fra gruvedriften vil utgjøre opp mot 375.000 tonn pr år, og massene vil bestå av kvarts, feltspat, kloritt, pyritt og små mengder kobbersulfid og sinkblende.

Det søkes om å bruke Langvatnet som deponi for avgangssand fra flotasjonsoppredning. Mengden flotasjonssand det søkes om vil være opp mot 375.000 tonn pr år sammen med 300.000 m³ prosessvann som transportmiddel. Avgangen består hovedsakelig av kvarts, feltspat, kloritt og pyritt (FeS₂) i tillegg til små mengder av sulfidmineralene kobberkis (CuFeS₂) og sinkblende (ZnS). Kobberkis og sinkblende er hovedproduktene som tas ut i flotasjonsprosessen, men det vil allikevel være små mengder kobbersulfid og sinkblende i avgangssanden. Prosessvannet inneholder små mengder kobber og sink tilsvarende dagens konsentrasjoner i Langvatnet, med en pH på 10.5-11. Ved utslippet vil noe overskudd av kobbersulfat og sinksulfat løses opp i vannet under deponeringen.

Fiskeri- og ressursområder i området

Det ligger to akvakulturlokaliteter i Fauskevika, 11273 Skysselvika V og 19098 Leivsethamran, henholdsvis omtrent 1,2 og 3,8 kilometer unna Nervatnets utløp (figur 1). Begge lokalitetene er klarert for produksjon av matfisk og stamfisk av laks, regnbueørret og ørret.

Ved å gjennomføre eggtrekk og ved bruk av stømmodeller har Havforskningsinstituttet kartlagt et lokalt viktig gytefelt for kysttorsk som strekker seg fra Skjertadfjorden og inn i Fauskevika¹. Kysttorskens er under press, og det er ønskelig fra regjeringen å styrke kysttorskvernet i nord for å bygge opp bestanden igjen. Uten produktive områder for rekruttering vil mengden fisk i kystsonen over tid kunne bli redusert. Egg og larver er følsomme livsstadier, og det er derfor viktig at de tilbys best mulig miljøforhold. Om lokal ungfish ikke får mulighet til å vokse opp, vil få av disse fiskene nå gytemoden alder og mengden gytefisk vil kunne avta.

Nordøst i Nervatnet har Miljødirektoratet kartlagt et svært viktig bløtbunnsområde i strandsonen². Bløtbunnsområder ansees som viktige, siden de gir robuste og stabile økosystemer, og utgjør viktige beiteområder for fugl og fisk. Bløtbunnsarter er i hovedsak stasjonære og påvirkes av faktorer direkte på de stedene hvor de befinner seg.

Figur 1. Kystnære fiskeridata og marine naturtyper i området. Oransje felt: bløtbunnsområder i strandsonen.

¹ Havforskningsinstituttet 2013. Kartlegging av gytefelt, Gytefelt for kysttorsk. Rapport: Fisken og havet 1-2013. 43 s

² Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN Håndbok 19-2001 Revidert 2007. 51 s

Vurdering

Fiskeridirektoratet region Nordland sin interesse i utslippssaker er å sikre marint biologisk mangfold i tillegg til fiskeri- og havbruksinteressene i området. Vi ser det som særlig viktig at det blir tatt tilstrekkelig hensyn til viktige marine ressursområder, som for eksempel gytefelt. Å opprettholde det marine mangfoldet er viktig for å sikre framtidig høsting av marine ressurser. Derfor er det viktig at tiltakshaver har kunnskap om, og tar hensyn til, de marine leve- og oppvekstområdene når det planlegges tiltak som kan føre til forurensing.

I Langvatnet, hvor avgangsmasser skal deponeres og gruvevann vil renne ut, vil vannet forsures og inneholde diverse tungmetaller. Av kjemikalievurderingen utarbeidet av Promin AS fremkommer det at de kjemikalier som forventes å være biotilgjengelig i vannsøylen er under den effektive konsentrasjonen som oppgis for en gitt effekt på biologi. Men i Norconsults konsekvensutredning forventes det at ved økt produksjon vil sannsynligvis bufferkapasiteten i Langvatnet overstiges.

Tiltaket vil ha en virkning utover selve planområdet. Norconsult har begrenset influensområdet til de vannforekomster der biotopen for akvatisk fauna eventuelt endres grunnet endring i vannkjemien. Influensområdet er begrenset til Nervatnet som grenser mot sjøområdene i Fauskevika (figur 1). Nervatnet vil sannsynligvis bli lite påvirket av det planlagte tiltaket. Omfanget av tiltaket er vurdert som lite-middels negativt og gir liten negativ konsekvens.

I følge Vann-nett er den økologiske vannkvaliteten i Fauskevika svært god³. Men det ble ved undersøkelser i 1989 vist at vannkjemien og bunnfauna var påvirket av metaller fra gruvedriften. Vannmassene hadde høyt innhold av kobber, sink og kadmium. Nedsatt arts mangfold av bunnfaunaen ble påvist innerst i Fauskevika, dette kan ha årsak i høyt kobberinnhold i sedimentene. Det er usikkert hvordan forbedringene som ble gjort i Sulitjelmavassdraget siden har påvirket tilstanden i Fauskevika. I 2009 ble det funnet høye verdier av kobber i forbindelse med en undersøkelse av en akvakulturlokalitet i Fauskevika. Resultatene ga prøvepunktene fra god til dårlig tilstand.

Ut fra disse vurderingene vil vi anbefale at Nye Sulitjelma Gruver AS blir pålagt å overvåke økosystemet også i Fauskevika. Fiskeridirektoratet anbefaler at både miljøet i fjorden og påvirkningen på smolt og andre levende organismer blir overvåket. Dette for at uheldig påvirkning kan bli avdekket før det er gjort uopprettelig skade. Det er særlig hensynet til akvakulturlokalitetene som ligger i nærheten til utløpet av det påvirkede vassdraget og gytefeltet for kysttorsk vi ber om at blir hensynstatt. Vi ber om at det holdes tett dialog med aktørene som drifter lokalitetene 11273 Skysselvika V og 19098 Leivsethamran, og at de holdes informert om arbeidet og eventuelle endringer i vannkjemien som kan skade lokalitetenes biomasse.

Vi ber om kopi av tillatelsen.

³ VannNett-Portal. Fauskevika. Hentet 16. august 2021 fra <https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/0363020900-C>

Med hilsen

Håvard Dekkerhus
seksjonssjef

Silje Svendsen
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Miljødirektoratet

Postboks 5672
Torgarden

7485 TRONDHEIM

Kopi til:

Edelfarm AS

Øksengård

8253 ROGNAN

Fauske kommune

Postboks 93

8201 FAUSKE

Mattilsynet

Felles postmottak

2381 BRUMUNDDAL

Postboks 383

Nordland Fylkes Fiskarlag

Postboks 103

8001 BODØ

Nordland fylkeskommune

Postboks 1485

8048 BODØ

Fylkeshuset

Norges Kystfiskarlag

Postboks 97

8380 RAMBERG

Nye Sulitjelma Gruver AS

Postboks 211

8201 FAUSKE

Salten Fou AS

Øksengård

8250 ROGNAN

Salten Stamfisk AS

Postboks 401

8001 BODØ

Statsforvalteren i Nordland

Postboks 1405

8002 BODØ

Wenberg Fiskeoppdrett AS

Straumøyerveien 22

8211 FAUSKE

